

Nadwiślański Oddział Straży Granicznej

<https://nadwislanski.strazgraniczna.pl/wis/aktualnosci/36122,Odszedl-na-Wieczna-Warte.html>
08.09.2024, 21:01

Odszedł na Wieczną Wartę

02.01.2020

Dzisiaj (02.01.2020 r.) delegacja Nadwiślańskiego Oddziału Straży Granicznej im. Powstania Warszawskiego na czele z komendantem płk. SG Robertem Baganem uczestniczyła w ostatnim pożegnaniu Eugeniusza Tyrajskiego ps. „Genek”, „Sęk”, żołnierza Armii Krajowej, uczestnika Powstania Warszawskiego, podpułkownika Wojska Polskiego w stanie spoczynku, wiceprezesa i skarbnika Związku Powstańców Warszawskich, wieloletniego i oddanego przyjaciela naszego oddziału.

Ppłk Eugeniusz Tyrajski urodził się 8 października 1926 r. w Nowym Brwilnie. Od 1926 r. mieszkał z rodzicami na warszawskim Powiślu. W 1939 r. ukończył Publiczną Szkołę Powszechną nr 29 przy ul. Zagórnej 9 i zdał egzamin wstępny do Gimnazjum im. Stefana Batorego. Należał do 90. Warszawskiej Drużyny Harcerskiej.



Eugeniusz Tyrajski / zdjęcie Piotr Niemiec

Podczas okupacji uczył się na tajnych kompletach u prof. Gustawa Wuttke i w 1944 r. zdał maturę. Od kwietnia 1941 r. był członkiem Szarych Szeregów w zastępie MG 410 drużyny MG 400, dowodzonej przez Jana Wuttke ps. „Czarny Jaś”, w hufcu Mokotów Górny. Uczestniczył w akcjach małego sabotażu - kryptonim „Wawer”.

W lutym 1943 r. został żołnierzem kompanii „Howerla” batalionu „Baszta” pod dowództwem Ludwika Bergera ps. „Goliat”, a we wrześniu 1943 r. kompanii K-2 batalionu „Karpaty” pułku AK „Baszta”. Od grudnia 1943 r. był dowódcą sekcji, a od maja 1944 r. zastępcą dowódcy drużyny w 1 plutonie kompanii K-2. W okresie od lutego do lipca 1944 r. odbył Kurs Młodszych Dowódców oraz szkolenia w lasach otwockich, chojnowskich i kampinoskich.

30 lipca 1944 r. drużyna, której był zastępcą dowódcy, przewiozła broń kompanii K-2 z

Wawrzyszewa na Służewiec. Punkt koncentracji kompanii K-2 w dniu 1 sierpnia wyznaczono w małym domku przy ul. Wiśniowieckiego (obecnie: Niedźwiedzia), tuż przy ul. Puławskiej. Wraz z batalionem brał udział w natarciu na Wyścigi Konne. Rankiem 2 sierpnia kompania K-2 przeszła wzdłuż al. Wilanowskiej na Czerniaków. 2 września dostał się do niewoli na Sadybie.

Wyszedł z ludnością cywilną przez Służewiec i Rakowiec na Dworzec Zachodni. Wywieziony z Dulag 121 w Pruszkowie do obozu przejściowego w Bossen, trafił do pracy w Storkow a następnie w Prieros koło Berlina. Po ucieczce 15 lutego 1945 r. wędrował przez Niemcy i Austrię. Dobrowolnie, bez wiedzy Niemców, zatrzymał się w Stalagu VII A w Moosburgu, który został 29 kwietnia 1945 r. oswobodzony przez III Armię USA gen. George'a Pattona.

Po wyzwoleniu pracował jako kwatermistrz w obozie kobiet-żołnierzy AK w Burgu w Hesji. Od stycznia 1946 r. do lipca 1946 r. służył jako tłumacz języka angielskiego i niemieckiego w Dowództwie Kompanii Wartowniczych (Labor Supervision Center - Polish Liaison Section) w Fritzlar koło Kassel. 12 sierpnia 1945 r. wziął ślub na terenie Polskich Warsztatów Szkoleniowych w Burgu. Do Warszawy wrócił 10 lipca 1946 r.

W latach 1946-1949 pracował w Administracji Gospodarstw Rolnych i Leśnych m.st. Warszawy Agril. Był kierownikiem działu finansowego Państwowej Centrali Drzewnej Paged (1949-1956) i głównym księgowym Oddziału Stołecznego Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego (1956-1959). W latach 1959-1990 (tj. do emerytury) był głównym księgowym i zastępcą dyrektora Biura Urządzania Lasu i Projektów Leśnictwa (od 1973 r. Biura Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej).

W latach 1985-1991 był skarbnikiem Społecznego Komitetu Budowy Pomnika Powstania Warszawskiego 1944. Od 1990 r. jest członkiem Zarządu Głównego Związku Powstańców Warszawskich. Był przewodniczącym Głównej Komisji Rewizyjnej ZPW, od 2005 r. jest skarbnikiem, a od 2014 r. wiceprezesem ZPW. Był wieloletnim członkiem Zarządu, a od 2005 r. wiceprezesem Środowiska Żołnierzy Pułku AK „Baszta” i Innych Mokotowskich Oddziałów Powstańczych.

Przez wiele lat był przewodniczącym Komisji Rewizyjnej Koła Leśników i Drzewiarzy Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej, a od 2006 r. pełnił funkcję wiceprezesa Koła.

Od 1990 r. był wiceprzewodniczącym Rady Fundacji „Warszawa Walczy 1939- 1945”, a od 2017 r. jej przewodniczącym.

W latach 2008-2009 był członkiem Rady Kombatantów i Osób Represjonowanych Województwa Mazowieckiego, a od 2009 r. jest członkiem działającej zamiast niej Mazowieckiej Rady do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych.

Wiele lat w imieniu Środowiska Żołnierzy Pułku AK „Baszta” sprawował opiekę

edukacyjno-patriotyczną w szkołach podstawowych i średnich Mokotowa i Ursynowa oraz niektórych pozawarszawskich. W 2005 r. z jego inicjatywy patronem mokatowskiego Gimnazjum nr 6 przy ul. Gruszczyńskiego 12 został Pułk Armii Krajowej „Baszta”, a on sam został ojcem chrzestnym Sztandaru Gimnazjum.

Był odznaczony Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski, Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski, Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Warszawskim Krzyżem Powstańczym, Krzyżem Armii Krajowej, Krzyżem Partyzanckim, Medalem Wojska (dwukrotnie), Złotym, Srebrnym i Brązowym Medalem za Zasługi dla Obronności Kraju, Medalem za Warszawę 1939-1945 oraz wieloma innymi odznaczeniami i odznakami, w tym dwukrotnie Odznaką za Zasługi dla Warszawy.

Jest autorem wspomnień „Zeszyty Pamięci Powstania Warszawskiego. Zeszyt nr 6” (2015, s. 7-36).

Cześć Jego Pamięci!